

Predstavitev informacijske rešitve **FRAPIS**^{TM}

Vsebina:

1. Reference in tehnološki razvoj avtorja in lastnika IR	1
2. Tehnološka zasnova FRAPIS	3
3. Vsebinska zasnova FRAPIS (jedro rešitve)	4
4. Vsebinska zasnova FRAPIS – materialno-blagovno poslovanje	6
5. Vsebinska zasnova FRAPIS – kadrovska evidenca in plače	7
6. Vsebinska zasnova FRAPIS – osnovna sredstva	8
7. Licenčna politika	9

1. Reference in tehnološki razvoj avtorja in lastnika IR

Lastne programske rešitve družbe Infotrade, d.o.o. Koper so zgodovinsko nastale v okolju podatkovne baze CA-DATACOM (Computer Associates) in bile aplicirane predvsem na večjih računalniških sistemih, za PC-LAN okolje pa je predvsem uporabljeno lastno razvojno orodje, ki temelji na Microsoft orodjih (FOX, VF, VB). S pomočjo orodij za razvoj informacijskih rešitev, nadzor in upravljanje operacijskih sistemov in računalniških omrežij ter sistemov za upravljanje zbirk podatkov, smo razvili informacijske rešitve za podpora:

- finančno-računovodskemu področju poslovanja,
- storitvenim dejavnostim,
- področju integralnega transporta
- poslovnim podsistemom (materialni tokovi, proizvodnja, komerciala, ..)
- drugim družbenim dejavnostim (sociala, zdravstvo, vzgoja, izobraževanje, ..).

Naštete informacijske rešitve smo v sklopu **projektov prenove IS** aplicirali pri **preko 80** poslovnih partnerjih.

V letu **1996** smo pristopili k strateški nalogi poenotenja razvoja informacijskih rešitev v **SQL** okolju z uporabo **CASE** orodij in orodij za **objektno** programiranje, delujočih v **Windows** okolju, s ciljem, da se omogoči elektronsko poslovanje v realnem času. Kot temeljno osnovo novega razvojnega okolja smo izbrali **Oracle** orodja (baza, Designer, Developer). Leta 1997 smo tako uspešno **razvili in implementirali** prvo aplikacijo, ki temelji na novem razvojnem okolju in sicer za področje **saržne proizvodnje, kontrole kakovosti in sledljivosti izdelkov v kemični industriji**.

Specializacija v smeri informacijske podpore **finančno-računovodski** funkciji in funkcijam **integralnega transporta** ob vključitvi funkcij **elektronskega poslovanja**, nas je v začetku leta 1998 vodila, da smo večji segment informacijskih rešitev, ki ne ustrezajo naštetim kriterijem, prenesli na naše partnerje.

Tako smo se lahko posvetili razvoju novih informacijskih rešitev, kakor tudi v širši podpori delovanju **naših partnerjev** ter vsem oblikam tehnoloških, informacijskih in organizacijskih **integracij**.

Kot naše reference v Sloveniji na področju informacijske podpore lahko navedemo nekatere naročnike, kjer smo sodelovali pri razvoju in uvedbi lastnih rešitev:

- **Banka Slovenije** (okolje Oracle, segment register transakcijskih računov),
- **Belinka** Ljubljana (okolje Oracle, segment proizvodnja v povezavi z materialnim knjigovodstvom v SAP),
- **Gorenjska banka** Kranj (okolje Oracle, segmenti: krediti, plačilni promet in izkaznica komitenta (povezane osebe) v povezavi z bančnim računovodskim sistemom),
- **Intereuropa** Koper (okolje CA-Datcom, centralni finančno-računovodski sistem ter povezave s pomožnimi knjigovodstvi in komercialno operativo),
- **Klinični center** Ljubljana (okolje CA-Datcom, postavitve in prenova centralnega računalniškega sistema ter realizacija bolnišničnega IS z obračunom, kadrovskega IS, obračuna OD in evidence OS),

- **Kovinoplastika** Lož (okolje CA-Datacom, centralni finančno-računovodski sistem ter povezave s pomožnimi knjigovodstvi in komercialnim IS),
- **Luka Koper** (okolje CA-Datacom, sistem naročanja, planiranja in spremljanja izvedbe del - NPID ter kadrovski IS) in približno **40 partnerjev v okolju** (okolje MS-FoxPro, špediterski IS in finančno-računovodski IS), ki si z luškim sistemom izmenjujejo podatke (**RIP**),
- **Intereuropa** Koper (okolje Oracle, sistem plač in sistem za podporo logističnim procesom – segmenti FRAPIS),
- **Exoterm** Kranj (okolje Oracle, prenova podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS),
- **Goriška lekarna** Nova Gorica (okolje Oracle, prenova podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS),
- **Gorenske lekarne** Kranj (okolje Oracle, prenova podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS),
- **MIP DML** Ljubljana (okolje Oracle, vzpostavitev podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS),
- **Orbico** Ljubljana (okolje Oracle, prenova podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS);
- **Emona Obala** Koper (okolje Oracle, prenova podpore poslovnemu procesu z IR FRAPIS).

Skupno je v Sloveniji **preko 45 uporabnikov naših informacijskih rešitev povezanih s finančno-računovodskim poslovanjem**. Tudi informacijske rešitve za podporo špedicijskemu poslovanju uporablja **preko 45 uporabnikov**. Infotrade, v sodelovanju z družbama Atnet in Panteon je tudi primarni razvijalec programskih rešitev za elektronsko poslovanje v transportu in trgovini.

V letu **2001** je Infotrade ponudil trgu novo informacijsko rešitev **FRAPIS**, usmerjeno proti internetu, ki združuje predvsem naslednje:

- stabilnost podatkovne baze in odprtost razvojnih orodij Oracle (internet/intranet dostop, grafična predstavitev rezultatov, podatkovno skladišče);
- lastno znanje in izkušnje ter znanje uporabnikov in razvijalcev predhodnih verzij programskih rešitev istega imena;
- slovenske in mednarodne računovodske standarde in zakonodajo;
- sposobnost izmenjave podatkov na transakcijskem nivoju z drugimi poslovnimi sistemi po uveljavljenih ali med udeleženci dogovorjenih standardih;
- funkcije finančne kontrole in nadzora za interne potrebe poslovnih sistemov ter za potrebe, tako domačih kot tujih nadzornih in revizijskih institucij.

S **1. januarjem 2008** prehaja informacijska rešitev **FRAPIS** in nadaljevanje tradicije dobrega partnerstva v okolje družbe **Infotrade IT**.

2. Tehnološka zasnova FRAPIS

FRAPIS je informacijska rešitev namenjena podpori finančno-računovodskemu poslovanju.

Informacijska rešitev je razvita na osnovi dolgoletnih lastnih izkušenj pri gradnji zahtevnih in kompleksnih informacijskih sistemov, na osnovi lastnega poznavanja modernih in učinkovitih metod gradenj informacijskih sistemov in nenazadnje v celoti temelji na preizkušeni, robustni in učinkoviti programski opremi Oracle.

Konec devetdesetih let, smo v družbi Infotrade IT začeli z razvojem novega finančno, računovodsko poslovnega informacijskega sistema. Prednosti do takrat preizkušenega in v svetovnem merilu potrjenega relacijskega podatkovnega modela, smo želeli uporabiti za razvoj, kot tudi v delovanje **FRAPIS** v produkciji. Prav tako smo delo želeli čimbolj standardizirati in centralizirati vodenje ter meta-podatke, poenotiti razvojno in produkcijsko okolje. Zato smo izbrali CASE razvojna orodja Oracle Designer in Oracle Developer in podatkovni strežnik Oracle. Zavestno smo se specializirali zgolj na podatkovne strežnike enega samega proizvajalca, ker menimo, da je le tako mogoče narediti dolgoročno učinkovito in zanesljivo rešitev. V prid kakovosti smo se torej zavestno odrekli delu trga, ki pričakuje, da bodo rešitve na ostalih strežniških platformah cenejše.

Razvoj

Že v prvem koraku metodologije informacijskega inženiringa smo uporabili odlično CASE orodje Oracle Designer. Iz procesnih in entitenskih modelov, preko diagramov podatkovnih tokov in funkcijskih diagramov postopkov, ki potekajo v slovenskih podjetjih smo s pomočjo CASE orodja pridobili normaliziran podatkovni model in ogrodje modularne zgradbe informacijske rešitve **FRAPIS**. Od tu smo nadaljevali z uporabo Oracle Designer in Oracle Developer.

Središče Oracle Designerja je repozitorij, v katerem so na enem mestu shranjene, centralno vodene in nadzirane vse informacije, ki so bile zbrane, obdelane in programirane v letih razvoja in danes omogočajo generiranje celotne aplikacije z nekaj kliki miške.

Seveda smo med razvojem naleteli tudi na nekatere ovire. Najtežja je bila prav gotovo menjava verzije razvojnih orodj in podatkovnega strežnika. Menjava verzij verjetno sploh ne bi bila potrebna, če ne bi želeli centralizirati podatkov in omogočiti dostop, iz vam ljubelega brskalnika in vam ustreznega kraja, preko enega ali več aplikacijskih strežnikov. Govorimo torej o sodobni trinivojski arhitekturi. Seveda **FRAPIS** ponuja tudi klasično dvonivojsko arhitekturo odjemalec – strežnik, vendar se ta oblika uporabe, zaradi novejših verzij Oracle programske opreme, opušča.

Implementacija podatkovnega strežnika

Podatkovni strežnik je Oracle 10g. To je preizkušena, robustna, zmogljiva in zanesljiva verzija, ki je na voljo praktično za vse sodobne in razširjene operacijske sisteme: Linux, Windows, AIX, HP-UNIX, VMS,...

Implementacija aplikacijskega strežnika

Uvedba aplikacijskega strežnika omogoča dostop do aplikacije od koder koli. To je zlasti pomembno za podjetja in ustanove, ki imajo svoje dejavnosti razpršene po različnih lokacijah v Sloveniji in širše.

Aplikacijski strežnik mora biti Oracle 10g. To je v bistvu Apache http in jserv strežnik, ki s pomočjo Java servletov in Java appletov omogoča delovanje aplikacije iz dvonivojskega sveta v trinivojskem svetu. Za varnost skrbi https protokol in široka možnost izbire certifikatov. Postavitev vašega sistema bo v tem primeru videti tako: podatkovni strežnik bo na varnem v vašem intranetu; aplikacijski strežnik bo v vašem DMZju, klient bo kjerkoli bo želel. Celotno izvedbo Oracle trinivojske arhitekture smo med prvimi v Sloveniji preizkusili v začetku jeseni leta 2001. K enomesečnemu testiranju smo povabili približno 20 različnih podjetij z različnimi načini dostopa do interneta. Pri tem se je pokazalo, da za normalno delo ob predpostavki spodobnega internet ponudnika, zadošča en ISDN kanal.

Za delovanje aplikacijskega strežnika je priporočljiv eden od UNIXov, zadoščata pa že tudi Windows NT ali Windows 2000. V letu 2005 smo vzpostavili tehnološko okolje, ki uporabnikom omogoča uporabo IR FRAPIS brez začetnih investicij – gostovanje na naših informacijskih kapacitetah.

3. Vsebinska zasnove FRAPIS (jedro rešitve)

V sodobnem času si ni mogoče predstavljati izvajanja računovodske in finančne funkcije v posameznih organizacijah brez učinkovite računalniške podpore. V prvemu obdobju so se knjigovodske aplikacije v pretežno paketnem načinu obdelave izvajale na velikih računalnikih v velikih centrih. Tehnologija je bila tedaj z današnjega stališča skoraj nepojmljivo okorna, odgovornost za pravilen vnos podatkov je bila razporejena med več ljudi, število napak ob vnosu je bilo precejšnje, pristop do zbranih podatkov je bil omejen z zmogljivostjo tehnologije. Najbolj problematična pa je bila v tem času ažurnost podatkov. Kljub temu je knjigovodsko poslovno področje s prehodom iz ročnih evidenc na t.i. avtomatsko obdelavo podatkov v tem času doseglo izjemen napredek.

Skokovit razvoj računalniške tehnologije je zaznamoval prehod v drugo obdobje razvoja in uvedbe računalniških aplikacij za poslovna področja. Paketne vnose podatkov so zamenjali interaktivni vnosi, odgovornost za pravilni vnos podatkov je bolj primerno porazdeljena, aplikacije so poleg dotedanjih pokrivalo tudi številna nova področja. Postajale so čedalje bolj kompleksne. Z razmahom aplikativne podpore je kljub težnjam po poenotenju informacijskih sistemov prihajalo do rešitev, kjer so se posamezni dokumenti bodisi večkrat zajemali ali pa podatki s pomočjo posebnih vmesnih programov prenašali iz ene v drugo aplikativno rešitev. Taki sistemi zahtevajo veliko energije za ugotavljanje usklajenosti in odpravljanje morebitnih neskladij, priprava zanesljivih informacij je tako časovno precej zamudna.

Zadnja leta smo čedalje bolj priča uvajanju kompleksnih informacijskih rešitev, ki korenito spreminjajo informacijsko podporo celotnega podjetja. Cilj je v vseh primerih enoten informacijski sistem, kjer bo z vnosom posameznega podatka zadoščeno vsem potrebam podjetja po tem podatku. Tehnološka osnova so v vseh primerih močni podatkovni strežniki s sodobno relacijsko bazo podatkov, programje pa je dostopno bodisi preko močnih aplikativnih strežnikov, do katerih je možno pristopati tudi preko medmrežja, lahko pa tudi še preko posameznih računalnikov – t.i. odjemalcev. Podatki, zbrani v enoviti bazi podatkov, so kakovostna osnova za pripravo vseh mogočih izvlečkov in analiz – rednih, občasnih ali enkratnih. V poslovnih sistemih z večjo količino zbranih podatkov se produkcijska podatkovna baza nadgrajuje še s t.i. podatkovnim skladiščem in ustreznimi orodji za pripravo informacij.

V skupino rešitev tega najsodobnejšega tipa uvrščamo tudi našo novo informacijsko rešitev *FRAPIS*.

Glavne značilnosti

Osnovno ogrodje aplikacije predstavljajo posamezni registri dokumentov in iz vseh potrjenih dokumentov izhajajoče knjižbe. Tako uporabljamo register računov, register plačil, register blagajniških dokumentov, register finančnih izjav in register temeljnic. Registri so namenjeni hranjenju dokumentov, ki so bodisi nastali znotraj aplikacije (npr. izhodni računi s funkcijo fakturiranja, odlivni plačilni nalogi s funkcijami priprave odlivov, blagajniški dokumenti s pomočjo funkcij za pripravo in registracijo blagajniških odlivov in prilivov), lahko pa v njih vnesemo podatke o dokumentih, ki so nastali izven sistema (npr. vhodni računi,...). Celotna informacijska rešitev je zasnovana tako, da se v sistemu opredelijo knjigovodska pravila (vrste prihodkov, vrste stroškov, nameni prilivov, nameni odlivov,...), ki v povezavi s posameznimi tipi dokumentov opredeljujejo kontiranje posameznega dokumenta. Sistem zato v začetku zahteva nekoliko več napora pri nastavitvi pravil, vendar je potreben napor poplačan z večjim nadzorom nad pravilnim knjiženjem dokumentov.

Ob razvoju informacijske rešitve smo poskrbeli za parametrično nastavljalnost informacijske rešitve, tako da so vse krmilne konstante shranjene v posebni tabeli konstant, ki jo lahko za vsako podjetje nastavimo z različnimi vrednostmi.

Ena izmed prednosti informacijske rešitve je, da na isti instalaciji (torej v isti podatkovni bazi) lahko hkrati obravnavamo podatke več podjetij, izdelan sistem avtorizacije pa skrbi za zaščiten pristop do podatkov. Segment avtorizacije je enoten za celotno informacijsko rešitev in uporablja tako orodja same podatkovne baze kot tudi dodatno zaščito uporabe posameznih modulov; uporabo informacijske rešitve je v posameznih modulih možno zožiti tudi na posamezno organizacijsko enoto (skupino enot).

Komponente informacijske rešitve *FRAPIS* – jedro rešitve

Katalogi in šifranti so tabele, v katerih se zbirajo podatki splošnih katalogov (pravne osebe, fizične osebe, države, pošte, občine, banke, tečajne liste,...), šifrantov organizacije (organizacijska struktura in stroškovna mesta, blagajne v podjetju...), katalogi komercialne (artikli, storitve, komercialne skupine, vrste dokumentov,...), računovodski katalogi (kontni plan, vrste in vsebine likvidacij, tabela kontiranja,...), finančni katalogi (vrste obresti in obrestne mere, žiro in bančni računi pravnih in fizičnih oseb,...), katalogi in šifranti za kadrovske evidenco (delovna mesta, vrste izobrazb, vrste dopustov, ...). V informacijski rešitvi je predvideno občasno osveževanje podatkov z javno dostopnimi šifranti (pravne osebe, TRR,...), omogočeno pa je tudi dnevno avtomatično sprejemanje podatkov tečajne liste Banke Slovenije in nekaterih poslovnih bank za potrebe deviznega knjigovodstva;

Register pogodb, poslov, zaključkov je skupina modulov, ki omogočajo evidentiranje podatkov o sklenjenih pogodbah s kupci in dobavitelji ter posameznih zaključkih, s katerimi so opredeljeni pogoji za izvedbo fakturiranja; z odpiranjem poslov pripravljamo šifrant stroškovnih nosilcev in nosilcev realizacije ter na ta način zagotavljamo dodatno dimenzijo za pregledovanje in analiziranje podatkov;

Poštna knjiga omogoča vodenje knjige vse prejete pošte in usmerjanje prejete pošte različnim prejemnikom znotraj podjetja; če organizacija dela v podjetju dopušča, je s pomočjo poštno knjige možno graditi tudi seznam izhodne pošte (posebno potrjevanje izhodnih računov, vnos podatkov o poslanih dopisih,...);

Register računov zajema module za vnos in likvidacijo prejetih računov, izvedbo fakturiranja na podlagi posameznih dobav ali periodičnih dogovorov, pripravo obračunov potnih nalogov, izračun in knjiženje zamudnih obresti na osnovi nepravočasno plačanih računov; v tem segmentu se lahko izvaja še ročno zapiranje odprtih računov, tu se izpisujeta knjigi vhodnih in izhodnih računov (evidenca DDV);

Register plačil zajema module, ki omogočajo pripravo odlivnih nalogov iz evidentiranih obveznosti (potrjenih registriranih vhodnih računov ali finančnih izjav – ponudb, pogodb,...); pripravljene odlivne naloge lahko v nadaljevanju združimo v »pakete« in pošljemo na poslovno banko ali UJP; enako kot toolarske lahko pripravljamo tudi devizne odlive, vključno z uporabo konverzije – zamenjave valute odliva, le da je tu zaenkrat omogočen le izpis obrazcev, saj prenos podatkov preko datoteke na naše poslovne banke zaenkrat še ni dogovorjen; omogočen je tudi sprejem izpisov z delnim avtomatičnim knjiženjem; dokumenti, ki jih program ne uspe povezati z odprtimi postavkami, se v nadaljevanju razporedijo »ročno« (preko posebne forme);

Register blagajniških dokumentov je namenjen vodenju tolarskih in deviznih blagajn v podjetju; poleg priprave blagajniških odlivov in prilivov se hkrati gradi blagajniški dnevnik; vsak posamezni dokument se sproti knjiži; s posebnim modulom je podprta tudi menjalnica, kjer lahko izvajamo bodisi nakup ali prodajo tuje gotovine po opredeljeni tečajni listi; tudi tu je knjiženje ob potrditvi dokumenta avtomatično;

Register finančnih izjav je namenjen registriranju in razporejanju podatkov o vrednostnih papirjih, skozi ta register lahko tudi opredelimo obveznosti, ki izhajajo iz sprejetih ponudb ali pogodb;

Register temeljnic je namenjen registraciji dodatnih knjigovodskih podatkov (preknjižbe iz konta na konto, razpored finančnega rezultata podjetja, v začetnem obdobju tudi knjiženje temeljnic iz knjigovodstva plač in osnovnih sredstev,...);

Pregledi in izpisi iz saldakontov in glavne knjige združujejo module, v katerih pregledujemo različne kontne kartice, odprte postavke po različnih kriterijih, pripravljamo toolarske in devizne opomine ter IOP obrazce, primerjamo kumulativne prometa,...; ob pripravi modulov za pregledovanje podatkov nam je bil v veliko pomoč že samo Oracle-ovo razvojno orodje, ki omogoča uporabo vnosa poljubnih parametrov na posamezni formi; forme so zasnovane tako, da iz izbranih zapisov šifranta prehajamo na pripadajoče prometne podatke; velika moč izpisov je v možnosti predogleda (kar je sicer za Windows aplikacije samoumevno, v DOS-u pa smo takšno možnost le redkokdaj srečali); ob pripravi nekaterih izpisov smo dodatno uporabili tudi orodje za pripravo grafičnih prikazov izbranih podatkov;

Analize so poseben segment, v katerem se redne in občasne poizvedbe najprej v posebnih tabelah opredelijo, nato pa z modulom za proženje analiz ob vnosu predvidenih parametrov tudi izvajajo na zahtevo uporabnika; nekaj analiz je nastavljenih že ob instalaciji aplikacije (bilanca uspeha, bilanca stanja, obračun DDV, poročila za Banko Slovenije,...); predvidena je tudi možnost kopiranja analize in nato popravka nastavitvev za kopijo; poleg tega, da lahko rezultate analize izpišemo na papir, jih lahko tudi prenesemo v datoteko v MS Excel formatu in tam bodisi dopolnimo ali uredimo ali pa prevzete podatke uporabimo kot vhod v ostalih analizah.

4. Vsebinska zasnova FRAPIS – MBK

Povečanje učinkovitosti v preskrbovalni verigi je eden najpomembnejših poslovnih ciljev vsakega podjetja. Dober, računalniško podprt informacijski sistem, nam zagotavlja manjše stroške, hiter odziv na tržišču, večjo fleksibilnost, ...

Materialno-blagovna informacijska rešitev je podsistem finančno-računovskega informacijskega sistema **FRAPIS**. Izdelana je z razvojnimi orodji Oracle (Designer, Developer) za podatkovni strežnik istega proizvajalca.

Podpira klasično dvonivojsko arhitekturo odjemalec strežnik, ali sodobnejšo trinivojsko arhitekturo, kjer lahko uporabljamo informacijsko rešitev v internet brskalniku in pristopamo do centralne baze podatkov s katerekoli lokacije.

Zelo pomemben del sodobnega informacijskega sistema za podporo poslovnim funkcijam so komunikacije in odprtost sistema navzven. Podatke in informacije si udeleženci poslovnega procesa izmenjujejo na klasični način ali s pomočjo elektronske izmenjave podatkov v standardiziranih ali dogovorjenih formatih sporočil. V primeru implementacije trinivojske arhitekture lahko določene funkcije omogočimo kar poslovnemu partnerju (vpogled v zaloge, vnos naročila, ipd.). Za nadzor in upravljanje velikih sistemov se koncentrirani podatki zbirajo v podatkovno skladišče.

Komponente aplikacije FRAPIS – MBK

Register in katalogi

Register podatkov o poslovnih partnerjih vsebuje podatke o pogodbah, poslih in zaključkih. V registrih so shranjeni splošni, davčni, plačilni in drugi komercialni pogoji poslovanja s posameznimi partnerji, ki se prenašajo na izhodne dokumente.

Register predmetov poslovanja vsebuje podatke o artiklih, materialih, surovinah, storitvah. Med drugim so v registru shranjeni podatki o EAN kodah, logistični podatki, podatki o dobaviteljih, nabavnih cenah, itd.. V podatkovni bazi so shranjene slike, skice predmetov poslovanja v obliki objektov.

Ostali pomembnejši registri in katalogi: valute, države, tečaji, davčne stopnje, carinske tarife, ceniki, blagovne-komercialne skupine, nevarne snovi, itd..

Podpora nabavnemu procesu

Naročilo dobavitelju izdelamo ročno ali avtomatsko s pomočjo algoritmov, ki jih definiramo ob nastavitvah sistema. Možno je tudi kreiranje EDIFACT naročila dobavitelju. Po potrditvi naročila in dejanski dobaviteljevi dobavi sledi količinski prevzem blaga na zalogo v skladišče. V primeru, da je FRAPIS povezan s podsistemom za lokacijsko vodenje zalog v skladišču (zunanja aplikacija), se količinski prevzem izvrši v podsistemu, s pomočjo čitalcev črtna kode, v FRAPIS-u pa se avtomatsko dvigne zaloga. Nato sledi vrednotenje prevzema, kjer v modulu kalkulacija določimo vse elemente kalkulacije: fakturno ceno, nabavno ceno, prodajno ceno, lastne in tuje odvisne stroške, maržo, DDV. Elementi kalkulacije so parametrično nastavljivi, glede na vrsto dejavnosti podjetja. Kalkulacijo cene je možno izdelati pred evidentiranjem vseh dejanskih stroškov iz vhodnih računov, kar je posebej pomembno pri trgovinski dejavnosti. Integracija s finančno-računovskim sistemom omogoča povezavo prevzemnic z računi dobaviteljev.

Podpora procesu spremljanja zalog

Podprte so vse osnovne funkcije skladiščnega poslovanja: prejem, izdaja, medskladiščni promet, inventure. V tem segmentu nadzorujemo naročene količine pri dobaviteljih, naročene količine kupcev, rezervirane zaloge, minimalne zaloge, signalne zaloge. Z vsako spremembo zaloge se izračunava koeficient obračanja zalog. Zaloge lahko vodimo tudi po mikrolokacijah. V primeru proizvodne dejavnosti je omogočeno sledenje sarž v skladu z mednarodnimi standardi ISO. Blagovni dokumenti so takoj vključeni v materialno-blagovno knjigovodstvo. Za vrednotenje zalog uporabljamo različne metode: povprečna nabavna cena, FIFO, zadnja nabavna cena, stalna (planska) cena. Poseben segment je namenjen za spremljanje materialno-blagovnih tokov za poročanje za intrastat.

Podpora prodajnemu procesu

Naročanje in potrjevanje naročil poteka ročno ali s pomočjo računalniške izmenjave podatkov v EDIFACT formatu (B2B aplikacije). Sistem omogoča izdelavo predračunov in pretvorbo v račune. Iz potrjenih naročil nastajajo dobavnice. Dobavnice so lahko kreirane ročno ali avtomatsko iz EDIFACT naročil ali 'mobilnih' naročil, ki jih trgovski zastopniki pošiljajo preko notesnikov v sistem FRAPIS (zunanja aplikacija). Dobavnice pretvarjamo v račune ročno. Omogočena je izdelava mesečnih, dekadnih in tedenskih obračunov. V primeru enotnega centralnega fakturiranja je možno vhodne podatke za račune prenesti tudi iz drugih podsistemov. V primeru, da je FRAPIS povezan s podsistemom za lokacijsko vodenje zalog v skladišču, se komisioniranje blaga za odpremo vrši v podsistemu. Računi, dobropisi, bremepisi so takoj prenešeni v finančno-računovskim sistem.

Obdelave, statistike in analize

Proženje obdelav, statistik in analiz je lahko ročno ali paketno (na določen dan in uro, v nočnem času, v nedeljo, ipd.). Uporabnik ima možnost, da sam kreira analize. Podatke analiz lahko izvozimo v EXCEL. Realizacijo spremljamo po različnih kriterijih: referentih, potnikih, oddelkih, regijah, pogodbah, poslih, zaključkih.

5. Vsebinska zasnova FRAPIS – kadrovska evidenca in plače

Stroški dela predstavljajo nadomestila za opravljeno delo. Človeški viri so nepogrešljivi v vsakem družbenem sistemu. Tako predstavlja plača znesek, ki ga dobi zaposleni, na drugi strani pa je strošek, ki se vračuna v ceno učinkov. Plače poznamo v bruto in neto znesku. Izračunavajo se na osnovi pogodbe o zaposlitvi, ki jo delavec sklene z delodajalcem. Višina plače pa je odvisna od kolektivne pogodbe za dejavnost za katero je družba registrirana. Kolektivna pogodba določa najnižje zneske plač, ki jih mora delodajalec zagotoviti za normalno opravljeno delo. Vsako leto se med sindikati in delodajalci sklene socialni sporazum na osnovi katerega se usklajuje višina izhodiščne plače (prvi tarifni razred), ki predstavlja enostavna dela. Določi se tudi višina regresa za letni dopust in ostalih prejemkov.

Delavec dobi neto plačo, prispevki in davki pa se odvedejo bodisi hkrati ali pa z nekajdnevnim zamikom odvedejo na ustrezne državne bančne račune. Obračunavajo se prispevki iz bruto plač, dohodnina, prispevki na bruto plače in (zaenkrat še) davek na izplačane plače.

Od čistih plač (neto) so možni še odtegljaji za posojila, članarine ali sodne prepovedi. Nadomestila plače obračunamo za izostanke od dela v primeru dopusta ali bolezni. Poleg nadomestil, ki bremenijo podjetje, se določena nadomestila lahko tudi refundirajo (boleznine nad 30 dni, nega, krvodajalstvo, invalidnina za invalide II. kategorije,...).

Stroški dela se prenašajo na stroškovne nosilce, ki jih vračunamo v ceno. Običajno so to variabilni stroški (plačujemo po učinkih) ali fiksni (ko je obračun po času). Poleg osnovne plače se glede na sprejeta pravila obračuna plač (Pravilnik plač) obračunavajo različni dodatki za stalnost, minulo delo, nadurno delo, nočno delo, nedeljsko delo, deljeno delo, pogoje dela,... Višina dodatkov je odvisna od kolektivne pogodbe ter sprejetih pravilnikov za obračun plač.

Komponente aplikacije FRAPIS – kadrovska evidenca in plače

Katalogi: poleg šifrantov, ki si jih aplikacija kadrovske evidenc in obračuna plač deli z ostalimi deli **FRAPIS** a (skupni katalogi, del katalogov organizacije, računovodstva, financ,...) sta tu še sklopa šifrantov kadrovske evidenc in obračuna plač. Nekateri izmed teh šifrantov so predpisani in neodvisni od firme (poklici, poklicne skupine, šole, tarifni razredi, davki in prispevki,...), drugi pa pripadajo posameznemu podjetju (delovna mesta, izplačilna mesta, ...). Šifranti plač omogočajo nastavitve obračuna za različne tipe postavk in z njimi dejansko krmilimo sam obračun plač. Aplikacija je zasnovana tako, da je različnim zakonskim spremembam kar v največji meri možno zadostiti že s samo spremembo nastavitvev v šifrantih. Plače tako omogočajo obračun rednih plač, nadomestil, bonitet in ostalih prejemkov, obračun in izplačilo regresa, izplačilo po pogodbah o delu in avtorskih pogodbah, ...

Kadrovska evidenca omogoča vodenje podatkov o zaposlenih v podjetju z izpisom predpisanih obrazcev, avtomatičnim izračunom delovne dobe posameznika, izračunom dopustov in izdajanjem ustreznih odločb, vodenjem zgodovine podatkov (prerazporeditve, selitve,...); lahko se uporablja samostojno, hkrati pa je obvezna osnova za segment obračuna plač. Razdeljena je v različne segmente, pri katerih so nekateri za obračun plač nujno potrebni, drugi pa so namenjeni le za potrebe kadrovskih evidenc. Za obračun plač so pomembne zlasti razporeditve delavcev, delovni dobi, bančnem računu, dodatkih in odtegljajih.

Plače – vnos evidenc dela in priprava obdelave: segment obsega module za vnos evidenc dela, vnos določil individualnih pogodb, vnos »avtomatičnih postavk« obračuna plač (npr. »bonitet«, ki jih je potrebno obračunavati vsak mesec). Omogoča tudi prevzem podatkov iz zunanjih datotek v predpisanem formatu z možnostjo dograditve prepoznavanja tudi ustreznega drugačnega formata. Pred obračunom plač je potrebno nastaviti tudi ustrezne mesečne konstante (višina minimalne plače, izhodiščna plača po kolektivni pogodbi, število ur, število delovnih dni).

Plače – mesečne obdelave: Za posamezni mesec je možno izvesti tudi več obdelav, v posamezno obdelavo lahko zajamemo bodisi vse delavce podjetja, delavce nekaj organizacijskih enot ali posamezne delavce. Po vnosu podatkov izvedemo obdelavo plač. Obdelavo je možno poljubno krat ponoviti tako, da najprej rezultate prekličemo, popravimo vhodne podatke in obdelavo ponovimo. Rezultat obdelave so obračunani podatki plač, pripravljene odlivni nalogi in paketi odlivov ter ažurirani kumulativni podatki obdelave plač, ki pri naslednjih obdelavah lahko služijo kot osnova za obračun nadomestil. Ko so rezultati obdelave končni, si lahko s pripravo temeljnice plač olajšamo knjiženje plač v glavni knjigi.

Plače – mesečni pregledi in izpisi:

V ta sklop sodijo:

- moduli za pregledovanje pripravljenih odlivov in pripravo datotek z odlivi za prevzem v bančnih aplikacijah plačilnega prometa. Modul omogoča tudi pripravo paketov specifikacije odlivov za banke v t.i. »Bankart« formatu, torej formatu, za katerega so se slovenske banke že dogovorile, da bo standarden format za knjiženje t.i. »direktnih odobritev«. Poleg priprave izhodnih datotek pa so možni tudi izpisi seznama virmanov v paketu, specifikacij posameznih odlivnih nalogov za prejemnike (banke, prejemnike odtegljajev,...);

- modul za pregledovanje temeljnice plač omogoča pregled in izpis pripravljenih knjižb. Če **FRAPIS** uporabljamo le za obračun plač, je možen tudi izvoz temeljnice v datoteko, iz katere lahko nato v knjigovodski aplikaciji izvedemo prevzem podatkov. V primeru, ko **FRAPIS** uporabljamo tudi kot knjigovodsko aplikacijo, pa pripravljena temeljnica že čaka na potrditev v registru temeljnic.
- Izpisi obračunskih listov v grafični obliki, obstaja pa tudi poseben report v t.i. »znakovni obliki« za izpis na matričnih tiskalnikih na »zaprte kuverte«;
- Izpisi rekapitulacij obračuna po različnih kriterijih, Seznam izplačil delavcem, seznam prometa po vrstah postavk,..
- Obrazci (obračun davka na izplačane plače, obrazec obr-pl, Zahtevke za refundacijo ZZZS, izpisi za pripravo poročil za statistiko, Zahtevke za refundacijo ZPIZ, REK-1, REK-2, Obrazec 1-ZAP/M)

Plače – letne obdelave:

- Moduli za pripravo letnih dohodninskih poročil omogoča pripravo podatkov iz vseh zaključenih obdelanih z datumom izplačila v izbranem letu. Pripravljene podatke lahko nato preko posebnega modula pregledujemo in po potrebi tudi dopolnjevamo ali popravljamo. Izpišemo obvestila za osebe ter pripravimo datoteko za DURS.
- Modul za pripravo M4 obrazcev omogoča pripravo podatkov za izpis obrazcev, dopolnjevanje in popravljanje podatkov, pripravo izhodne datoteke in izpis.
- Segment vsebuje še izpise kumulativ obračuna za izbrano obdobje, izpis letnega kartona delavcev, izračun in izpis letnih urnih postavk za delavce,...

6. Vsebinska zasnova **FRAPIS – OS**

Osnovna sredstva v organizaciji predstavljajo velik del premoženja, pri čemer njihova uporaba predstavlja enega izmed temeljev ustvarjanja poslovnih učinkov. Trošenje osnovnih sredstev se odraža v amortizacijskem planu, v katerem lahko letni znesek amortizacije predstavlja velik delež med stroški in tako lahko vpliva na poslovni izid organizacije. Poleg amortizacijskega plana je zaradi pomembne vloge osnovnih sredstev priporočljivo nadziranje trenutne lokacije, skrbnika, stroškov vzdrževanja, zunanjega in notranjega lastništva, kar v veliki meri lahko olajšajo programske rešitve za to poslovno področje.

Komponente aplikacije **FRAPIS – OS**

Vnos prejetih ponudb dobaviteljev za osnovna sredstva v pridobivanju

Omogoča registracijo vseh ponudb dobaviteljev, ki so aktualne za posamezno osnovno sredstvo v pridobivanju (lahko so tudi tuji ponudniki). Ob tem nam je na voljo možnost, da ocenimo stroške, ki so povezani s pridobivanjem osnovnega sredstva (montaža, dostava, carina...). Ob vnosu osnovnega sredstva v pridobivanju, osnovnemu sredstvu določimo status osnovnega sredstva, ki se od začetnega stanja pridobivanja osnovnega sredstva popravi na kupljeno osnovno sredstvo ali na zavrtno. S tem imamo pregled nad osnovnimi sredstvi, ki smo jih kupili, zavrtni ter tistimi, ki so v pridobivanju.

Izračun investicije

se izvede po registraciji vseh ponudb dobaviteljev. Vsako investicijo lahko ovrednotimo na več načinov, saj imamo na voljo več metod izračunavanja. Izberemo lahko eno ali več razpoložljivih metod:

- a. Statične metode – kjer ne upoštevamo vrednosti denarja v času
  - Donosnost investicije
  - Doba vračanja
- b. Dinamične metode – kjer upoštevamo vrednost denarja v času
  - Neto sedanja vrednost
  - Interna (notranja) stopnja donosnosti
  - Popravljen notranja stopnja donosnosti
  - Indeks donosnosti
  - Diskontirana doba vračanja

Izračunavanje investicij je neodvisno od naše končne odločitve o nakupu osnovnega sredstva. Izračun lahko naredimo le informativno, lahko pa se na njegovi osnovi odločimo za izbor osnovnega sredstva. Druga možnost je **pridobitev osnovnega sredstva in poslovnega ali finančnega najema**.

Amortizacijski načrt

za osnovna sredstva lahko naredimo na podlagi več metod in sicer:

- a. časovne, znotraj katere so metode:
  - enakih letnih zneskov
  - naraščajočih in
  - padajočih letnih zneskov
    1. metoda z vsoto letnih števil
    2. metoda padajoče osnove
  - linearna metoda s spremenjenimi stopnjami
- b. funkcionalne – proizvodna metoda
- c. kombinirane – linearno proizvodna metoda

Amortizacijski načrt lahko naredimo za posamezno osnovno sredstvo glede na predhodne izkušnje, lahko pa naredimo več načrtov in se šele glede na izračune odločimo kakšno metodo amortiziranja bomo uporabili. Tekom let lahko v podjetju ugotovimo, da nam do tedaj uporabljena metoda amortiziranja ne ustreza več. V tem primeru lahko naredimo nov amortizacijski načrt.

Možnost dajanja osnovnega sredstva v poslovni ali finančni najem

lahko uporabimo kadar nam v določenem trenutku osnovno sredstvo ni potrebno za poslovanje in ga lahko damo v najem drugemu podjetju.

Možnost sledenja posameznega osnovnega sredstva skozi njegovo zgodovino,

kar pomeni od njegove pridobitve, preko selitev v podjetju, morebitnem posojanju osnovnega sredstva drugim podjetjem ter čas uporabljenosti osnovnega sredstva v celotni dobi njegove koristnosti.

Pregled vseh osnovnih sredstev

podjetja je šifrant v katerem so popisana vsa osnovna sredstva ki jih ima v lasti (ali v finančnem najemu) podjetje. Za vsako osnovno sredstvo imamo podatek o tem ali se osnovno sredstvo amortizira, njegova doba koristnosti, zmogljivosti osnovnega sredstva, preko katere v nadaljevanju lahko izračunamo tudi izkoriščenost osnovnega sredstva. Pri vsakem osnovnem sredstvu imamo zabeležen status uporabe, ki nam pove ali se osnovno sredstvo trenutno uporablja ali ne, saj je ta podatek nujen za obračun amortizacije.

Možnost prevrednotenja (dograditve) osnovnega sredstva

se nanaša na stanje ko se osnovnemu sredstvu spremeni vrednost zaradi posodobitve, investicijskega vzdrževanja ali nadomestnega dela ki ga vgradimo v osnovo sredstvo in se mu zato vrednost poveča, v nasprotnem primeru pa se mu lahko tudi zmanjša. V tem delu izvršimo morebitno likvidacijo osnovnega sredstva, če ugotovimo da je to potrebno.

Kontrolni izpisi amortizacije

omogočajo izpis zneskov amortizacije za poljubno obdobje za naprej in nazaj. Izpis za naprej nam služi kot informacija - kontrola o knjiženju amortizacije katera se bo izvedla v glavno knjigo.

Kontrolni izpisi in pregledi

omogočajo izpise in preglede po raznih kriterijih kot so npr (po nahajališčih, po datumu nabave, sprememb na OS, po tipih – amortizacijskih skupinah, itd)

Inventura

Omogoča izpis OS po nahajališčih (strukturno) in izvedbo inventure osnovnih sredstev na podlagi črtne kode.

7. Licenčna politika

Dobava licenc informacijske rešitve **FRAPIS** je podvržena licenčnim pravilo avtorjev in lastnikov posameznih komponent IR. Obračun licenčne vrednosti je odvisen od uporabnikove (kupčeve) odločitve o vzpostavitvi podpore informacijskemu sistemu. Ta podpora se lahko organizira v osnovi na dva načina:

- postavitve lastnega računalniškega sistema ali
- gostovanje na računalniškem sistemu Infotrade IT (najem, hosting, ..).

Cene licenc ne vključujejo dela izvajalcev, potrebnega za usposobitev končnih uporabnikov ter reševanje posamičnih dodatnih zahtev.

7.1. Licenciranje IR v pogojih uporabe kupčevega računalniškega sistema

Infotrade IT za lastno rešitev **FRAPIS** izračunava licenčno vrednost rešitve po kriteriju inštalacije (osnovna cena) in po številu licenciranih uporabnikov za vsak sklop (jedro, MBK, plače, OS, logistika, proizvodnja). Vsi kupci rešitve so licencirani za komponento **FRAPIS -jedro** ter dodatno še za izbrane module.

Cene licenc po ceniku izvajalca (inštalacija za eno podjetje + licenca za uporabnika) za posamezne komponente so naslednje:

Komponenta	Cena inštalacije	Cena za uporabnika
FRAPIS -jedro	12.000 EUR	1.500 EUR/up.
FRAPIS -MBK	6.000 EUR	300 EUR/up.
FRAPIS -plače	6.000 EUR	300 EUR/up.
FRAPIS -OS	3.000 EUR	300 EUR/up.
FRAPIS –logistika	6.000 EUR	300 EUR/up.

Licence za dodatno podjetje na isti inštalaciji so ovrednotene v višini **40%** cene osnovne inštalacije.

Za dobavljeno IR **Infotrade IT letno** zaračunava **16,67%** izhodiščne vrednosti za storitve posodabljanja (**vzdrževanja**) IR. Zneske namenjene vzdrževanju Infotrade IT obračunava v enakih mesečnih obrokih na začetku meseca.

Licenciranje produktov **Oracle** (dobavitelj Infotrade IT) je odvisno od načina uporabe rešitve in principa licenciranja:

Trinivojska arhitektura (dostop preko interneta/intraneta) zahteva:

- licenciranje baznega strežnika **Oracle** (**300** USD po uporabniku ali **15.000** USD za procesor – licenčno neomejeno število uporabnikov na enoprocesorskem računalniku);
- licenciranje aplikacijskega strežnika **Oracle** (**600** USD po uporabniku oz. **30.000** USD za procesor).

Aplikacijski strežnik ima vgrajene (med ostalim) tudi funkcionalnosti »izkopavanja« podatkov, njihovega prikazovanja v grafičnih analizah ali na spletnih straneh, možnost dostopa preko spleta (ob ustreznih zaščitah seveda), kar vam omogoča delo na sistemu iz katerekoli lokacije.

Za dobavljeno opremo **Oracle letno** zaračunava **22%** izhodiščne vrednosti za storitve posodabljanja (**vzdrževanja**) dobavljene opreme (bazni strežnik, aplikacijski strežnik). Zneske namenjene vzdrževanju **Oracle** obračunava letno v naprej (ob višjih zneskih je izjemoma mogoče doseči dogovor o mesečnem obračunu).

7.2. Licenciranje IR v pogojih gostovanja na sistemu Infotrade IT (hosting)

Prednost tega sistema za končnega uporabnika je predvsem ta, da Infotrade IT skrbi za celotno strežniško infrastrukturo in SW opremo. V skrbi kupca je zgolj interna oprema (delovne postaje, dlančniki, prenosni računalniki, ..) in primerne komunikacije za dostop do spleta.

Cene licenc (uporaba IR kot celote) po ceniku Infotrade IT so določene v mesečnih zneskih po uporabniku ter so, v odvisnosti od števila uporabnikov pri isti pravni osebi (kupcu), naslednje:

Število uporabnikov pri pravni osebi	Cena za uporabnika na mesec
do 3	100 EUR
od 4 do 10	80 EUR
preko 10	60 EUR

Za vsakega uporabnika se ob vključitvi v sistem zaračuna še strošek vpisa uporabnika v sistem avtorizacije v enkratnem znesku **30** EUR.